

Programhandling för miljöarbetet i Östra Göinge

Antagen av kommunfullmäktige 2014-03-20

Östra Göinge
kommun

Medverkande

Miljöprogramberedningen

Sofia Nilsson (C), ordförande

Magnus Nilsson (KD), 1:e vice ordförande

Mikael Persson (M)

Ingvar Nilsson (MP)

Lars-Stellan Jönsson (S), 2:e vice ordförande

Kristin Johansson (S)

Börje Johnsson (S)

Ersättare:

Inger Mattsson (M)

Ulf Holmén (MP)

Emma Hansson (FP)

Pethra Wagnell (SD)

Marcus Jeppsson (S)

Daniel Petersén (S)

Joakim Wendel (V)

Samhällsbyggnadsavdelningen

Lina Rosenstråle, Miljöstrateg

Linnea Widing, Planarkitekt

Strategisk planering och utveckling

Tommy Johansson, Utredare

Foton

Mip Media

Swelo

Wanås konst

iStockphoto

Innehållsförteckning

Förord.....	4
Inledning.....	6
Nyckelfaktorer och prioriterade områden.....	10
Hållbara transporter.....	12
Hänsyn till sjöar och vattendrag.....	15
Hushållning med mark- och vattenresurser.....	16
Skydd av natur- och kulturvärden.....	19
Hållbar konsumtion.....	20
Hållbart energisystem.....	23

Förord

Det är lätt konstaterat att hanteringen av miljöfrågan är vår tids största utmaning. Omställningsarbetet är tufft – det ska växlas om till ett grönt, fossilfritt och hållbart samhälle. Tillsammans kan vi klara av utmaningen. Men inte var och en i sin kammare. För att skapa ett hållbart samhälle och för att nå vår vision måste hela Östra Göinge jobba tillsammans.

Vi kan inte vänta på de perfekta lösningarna för att nå framgång. Jag tror istället att framgången ligger i ett miljöarbete som är inspirerande och fullt av experimentlusta. Varje enskild verksamhet, medarbetare och medborgare kan hitta egna lösningar och arbetsmetoder för att nå de mål som vårt miljöprogram sätter upp. Kommunen är, och ska vara, nyckeln i det arbetet – att kunna inspirera och föregå med gott exempel. Vi vill att våra medborgare ska kunna leva ett mer hållbart liv.

Min önskning, som jag skulle kunna hänga upp i Yoko Onos ”Wish trees för Wanås”, för kommunen 2025 är enkel: ”Östra Göinge är en plats där det är lätt att leva och verka hållbart”.

Sofia Nilsson
ordförande i Miljöprogramberedningen

Yoko Ono Wish Trees for Wanås, 2011. Foto: Wanås Konst

År 2025 är Östra Göinge en plats där det är lätt att leva och verka hållbart

Det övergripande målet med miljöprogrammet är att skapa ett hållbart Östra Göinge där vi tar hänsyn till samhällets olika resurser och förutsättningar. Vad är hållbar utveckling och vad är ett hållbart Östra Göinge år 2025?

Dessa frågor har inga givna svar. Definitionen av hållbar utveckling är att ”den ska tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter till att tillfredsställa sina behov”¹. Hållbar utveckling är inte ett givet tillstånd utan en dialog och process som kräver arbete, kompromisser och en vilja till förändring. Begreppet har tre dimensioner som ska samspela för att en hållbar utveckling ska uppnås, ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Miljöprogrammet betyder inte hållbar utveckling i sig utan fungerar som en vägvisare till hållbar utveckling med fokus på det ekologiska perspektivet. Det är handlingar, beslut och projekt som genomförs utifrån programmet som leder dit. För att skapa en hållbar utveckling måste vi arbeta tillsammans med det gemensamma målet att år 2025 är Östra Göinge en plats där det är lätt att leva och verka hållbart.

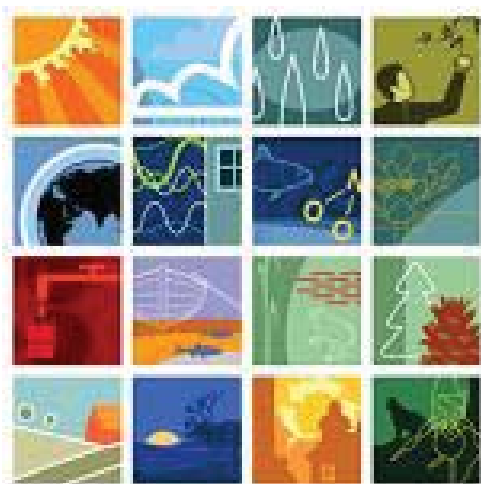
¹ Brundtlandrapporten *Vår gemensamma framtid*, 1987

Bakgrund

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. För att konkretisera vad ett hållbart samhälle är finns det sedan slutet av 1990-talet sexton nationellt antagna miljökvalitetsmål. Dessa miljökvalitetsmål har brutits ner till regional nivå. Det är varje kommuns ansvar att bryta ner målen till lokal nivå, till exempel genom att fastställa ett miljöprogram och en miljöstrategi. Östra Göinge kommun² och fungerar som pådrivare och gott exempel i arbetet för en hållbar utveckling.

16 nationella miljökvalitetsmål

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Processen

Detta miljöprogram har tagits fram av kommunfullmäktiges tillfälliga beredning för utarbetande av ett miljöprogram för Östra Göinge kommun. Beredningen har haft föredrag och workshops runt sex prioriterade områdena. Beredningen har även genomfört två medborgardialoger under september 2013 samt haft workshop med elevråden från Göingeskolan och Snapphaneskolan.

² Medlem i Sveriges Ekokommuner

Syfte och omfattning

Miljöprogrammet syftar till att ange inriktningarna för kommunens miljöarbete. Programmet är styrande för Östra Göinge kommuns organisation och kommunala bolags miljöarbete internt och externt.

Ansvar och uppföljning

Detta program fastställs av kommunfullmäktige, uppföljning och revidering sker enligt kommunens styr- och ledningssystem. Kommunstyrelsen fastställer miljöstrategin som konkretiserar programmet behov av åtgärder samt prioriterar och följer upp arbetet.

För att kommunen ska kunna accelerera sitt miljöarbete krävs att alla gemensamt drar åt samma håll. Programmet tillsammans med strategin ger den gemensamma plattformen som krävs för att stärka och utveckla miljöarbetet i Östra Göinge. Utifrån tre grundprinciper kommer vi en bit på vägen.

- Visa miljöhänsyn i alla kommunala beslut och verksamheter.
- Lagar och andra krav inom miljöområdet ligger till grund för hur våra verksamheter bedrivs.
- Kommunen inspirerar, uppmuntrar och stödjer miljöförbättrande insatser även utanför den egna organisationen.

Nyckelfaktorer och prioriterade områdena

För ett koncentrerat och effektivt arbete är miljöprogrammet uppbyggt runt sex prioriterade områden som utgår från miljökvalitetsmålen. Områdena är identifierade genom att vi studerat behovet av åtgärder för att uppnå en hållbar utveckling. Vid framtagandet av programmet identifierades tre nyckelfaktorer med stor betydelse inom samtliga prioriterade område för ett framgångsrikt miljöarbete. Dessa tre, *kommunikation, samverkan och utbildning* har betydelse internt men även mellan kommun och medborgare, organisationer, näringsliv och andra viktiga aktörer.

Nedan kommer de sex prioriterade områdena presenteras. Respektive område inleds med en kort beskrivning av Östra Göingens förutsättningar inom det prioriterade området. Därefter följer en målbild som beskriver hur vi vill att det är år 2025 inom området. För respektive område finns inriktningar vilka syftar till att konkretisera målbilden.

Kommunikation

Samverkan

Utbildning

Prioriterade områden

Hållbara transporter

Hänsyn till sjöar och vattendrag

Hushållning med mark- och vattenresurser

Skydd av natur- och kulturvärden

Hållbar konsumtion

Hållbart energisystem

Hållbara transporter

Östra Göinge är en transporttät kommun både vad gäller person- och godstrafik. Med en spridd bebyggelse följer stora utmaningar avseende transporter, behovet av bil är ett faktum. Hållbara transporter innebär att vi tar ansvar för transporternas miljöpåverkan genom bränsleval, effektiva transportsystem och ett minskat transportbehov.

Målbild

I samhället finns en hög kunskap om transporternas påverkan på miljön. Detta gör att vi använder miljövänliga fordon, samåker och samordnar våra transporter. Korta sträckor är det lätt att låta bilen stå och istället färdas på de säkra gång- och cykelvägarna. I kommunen finns strategiskt placerade mötesplatser med stöd för både kollektivtrafik, samåkning och andra hållbara transportlösningar.

Inriktningar

I Östra Göinge 2025...

...är transporter både avseende person- och godstrafik samordnad och fossilbränslefri.

...finns en väl utbyggd infrastruktur för gång- och cykeltrafik.

...är det lätt att åka kollektivt till/från och inom Östra Göinge.

Hänsyn till sjöar och vattendrag

Östra Göinge har god tillgång till sjöar och vattendrag. Dessa har under lång tid utsatts för stor påverkan av utsläpp från samhället, vilket gör att de har dålig status avseende vattenkvalité och biologisk mångfald. Mycket ytvatten, kräver god beredskap för framtida extremvattenstånd och stigande vattennivåer i sjöar och vattendrag.

Målbild

Östra Göinge har friska sjöar och vattendrag med hög biologisk mångfald. Det är en självklarhet att kunna bada och fiska i samt vistas vid kommunens sjöar och vattendrag. År 2025 har tillförsel av skadliga ämnen upphört. Kommunen har en god beredskap för klimatförändringens konsekvenser.

Inriktningar

I Östra Göinge 2025...

...finns inga utsläpp av miljögifter till sjöar och vattendrag.

...tar alla sitt ansvar och är aktiva i vattenförvaltning av sjöar och vattendrag.

...tas hänsyn till klimatförändringar i fysisk planering och vi har god beredskap för framtida extremvattenstånd och stigande vattenstånd.

Hushållning med mark- och vattenresurser

Östra Göinges landskap är en arena för olika aktiviteter och intressen så som boende, verksamheter, infrastruktur, kultur, natur, skogs- och jordbruk med mera. Att hushålla med mark- och vattenresurser innebär att man använder rätt mark till rätt ändamål och att man har tillgång till grundvatten av god kvalitet som inte riskerar att förorenas.

Målbild

Östra Göinge hushåller med markresurser, här byggs intill befintlig bebyggelse för att inte få en fragmenterad landsbygd och byarna förtätas istället för att ta ytterligare mark i anspråk. För Östra Göinge kommun finns det en god planering och förvaltning vad gäller säkerställande av dricksvatten med god kvalitet. Det finns inga förorenade områden som har en negativ påverkan på miljö och hälsa.

Inriktningar

I Östra Göinge 2025...

...finns god planering och skydd gällande säkerställande av grundvatten och dricksvatten.

...tas ingen åkermark i anspråk för bebyggelse.

...finns inga förorenade områden som har negativ påverkan på miljö och hälsa.

...har man en heltäckande och långsiktig planering av spill-, dag- och avloppsvatten.

Skydd av natur- och kulturvärden

Östra Göinge är en av få kommuner i Skåne med god tillgång på mark för rörligt friluftsliv. Kommunen har ett varierat landskap, rikt på både natur- och kulturmiljöer, det varierade landskapet ger goda förutsättningar för ett artrikt växt- och djurliv.

Målbild

Östra Göinge är Skånes gröna hjärta³ med god tillgång på mark för rörligt friluftsliv vilket är unikt i Skåne. Vi värnar den biologiska mångfalden och våra värdefulla kulturmiljöer, både i och utanför byarna, på land och i vatten.

Inriktningar

I Östra Göinge 2025...

...finns god tillgång på mark för rörligt friluftsliv.

...finns levande och tillgängliga kulturmiljöer.

...utvecklar vi och värnar den biologiska mångfalden.

Hållbar konsumtion

Alla produkter, varor som tjänster, har en miljöpåverkan på lokal, regional, nationell samt global nivå. En hållbar konsumtion innebär att man har kunskap och insikt om den miljöpåverkan olika val av varor och tjänster har.

Målbild

I Östra Göinge är vi medvetna om vår konsumtions påverkan på miljön och arbetar aktivt med att minska den. Det är självklart med en giftfri vardag. Östra Göinge är en förebild avseende hållbar konsumtion och arbetar ständigt med att informera, förmedla samt ge förutsättningar för en hållbar konsumtion.

Inriktningar

I Östra Göinge 2025...

...finns en stor kunskap om hållbar konsumtion och det är lätt att göra medvetna val.

...arbetar vi aktivt för en giftfri vardag.

...förebyggs uppkomst av avfall genom klimatsmarta och aktiva val.

Hållbart energisystem

Östra Göinge förbrukar stora mängder energi varje år. Varifrån energin kommer har stor betydelse för miljön. All energianvändning medför en påverkan. För att minimera klimatpåverkan handlar det om att fasa ut de fossila bränslen som ger utsläpp av koldioxid. Hållbart energisystem handlar om att minska energianvändningens påverkan på miljön men även att minska den totala energianvändningen.

Målbild

År 2025 är Östra Göinge en kommun med helt och hållet förnybar energi. Vi använder energi resurseffektivt och föregår som ett gott och inspirerande exempel.

Inriktningar

I Östra Göinge 2025...

- ...använder vi bara förnybar energi, helt fritt från fossil energi.
- ...bygger och planerar vi energieffektivt och klimatneutralt.
- ...har vi en stor kunskap om hållbart energisystem och det är enkelt att göra klimatsmarta val.

